

ZALECENIA ŻYWIENIOWE DLA KOBIET W CZASIE KARMIENTA PIERSIĄ

Nie ma specjalnej diety mamy karmiącej piersią. Żywienie w czasie laktacji powinno opierać się na racjonalnych zasadach zdrowego żywienia, zgodnych z aktualną Piramidą Zdrowego Żywienia IŻŻ. Dieta mamy powinna być zbilansowana oraz zróżnicowana. Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy i wynikami badań naukowych stosowanie przez kobiety karmiące diet eliminacyjnych, a także diety łatwostrawnej bez określonych wskazań lekarskich nie ma uzasadnienia. Wskazaniem do wprowadzenia diety łatwostrawnej po urodzeniu dziecka jest poród przez cesarskie cięcie oraz inne wskazania lekarza prowadzącego.

Zasady zdrowego odżywiania:

- Jedz 4-5 regularnych posiłków w ciągu dnia. Śniadanie staraj się zjeść do 2 h po przebudzeniu, a kolację 2-3 h przed snem. Nie zapominaj o pierwszym śniadaniu;
- Do każdego posiłku staraj się wprowadzać warzywa lub owoce (z przewagą warzyw);
- Każdego dnia pamiętaj o 2-3 porcjach mleka lub jego przetworach: serach, jogurtach, kefirach. Nie wykluczaj ich „na wszelki wypadek”. Eliminuj je tylko w przypadku, gdy sama nie możesz ich spożywać lub gdy dziecko ma zdiagnozowaną alergię;
- W każdym z głównych posiłków powinno znajdować się źródło pełnowartościowego białka (mięso, wędlina, jaja, ryby, czy produkty mleczne). Jeśli jesteś wegetarianką, możesz sięgać po tofu oraz rośliny strączkowe: groch, fasolę, ciecierzycę, soczewicę, soję;
- Dbaj o nawodnienie. Staraj się wypijać minimum 2 l wody dziennie. Wprowadź do diety zupy, herbatki ziołowe;
- Warto pamiętać o spożywaniu kilka razy w tygodniu ryb morskich, np: łososia, dorsza, pstrąga, tuńczyka. Są one bogate w nienasycone kwasy tłuszczowe oraz pełnowartościowe białko. Jeśli boisz się kulminacji metali ciężkich w rybach, staraj się wymiennie kupować różne gatunki ryb, z różnych źródeł;
- Pamiętaj o dodawaniu do posiłków (szczególnie podawanych na zimno, np. do sałatek) olejów roślinnych, będących źródłem cennych kwasów omega-3: oliwy z oliwek, oleju lnianego, oleju z awokado, czy oleju rzepakowego.

W trakcie karmienia piersią możesz spożywać produkty takie jak:

- Surowe mięso (z wyjątkiem dziczyzny oraz drobiu). Mięso kupuj od sprawdzonych dostawców. Nie spożywaj go po terminie ważności;
- Sery pleśniowe oraz niepasteryzowane produkty mleczne. Pamiętaj, aby pochodziły ze sprawdzonego źródła i nie przekraczały terminu ważności;
- Jajka – możesz jeść kogel-mogel oraz jajko do tatara;
- Miód – możesz spożywać w trakcie karmienia piersią. Nie podawaj miodu niemowlętom.

W celu zapobiegania wystąpienia zapać możesz wprowadzić do diety:

- Produkty zbożowe z grubego przemiału (ciemne pieczywo, ciemny makaron, grube kasze);
- Koktajle: zielone na bazie szpinaku/natki pietruszki, z dodatkiem innych warzyw, czy owoców; koktajle owocowe z dodatkiem jogurt, kefiru. Możesz dodać do nich siemię lniane, nasiona chia, które są bogate w błonnik pokarmowy;
- Kiszonki, suszone owoce;
- Dodatkowo zadbaj o regularną aktywność fizyczną (głównie spacer z malństwem)
- Dbaj o odpowiednie nawodnienie.

Czego należy unikać?

- Tłuszczów trans oraz nasyconych kwasów tłuszczowych (dań smażonych, dan typu fast food, słonych przekąsek: chipsów, paluszków, krakersów; produktów typu „instant”- gotowych zupek, śmietanki do kawy, koncentratów do sosów, smalcu, łoju, czerwonego mięsa, oleju palmowego, oleju kokosowego);
- Nadmiaru cukru (pamiętaj, że cukier jest również dodawany do różnych produktów spożywczych);
- Nadmiaru soli (unikaj gotowych produktów z dużą ilością soli: gotowych sosów, konserw);
- Niepotrzebnych dodatków do żywności (im krótszy skład produktu, tym lepiej);
- Palenia papierosów oraz alkoholu – nikotyna oraz alkohol przedostają się do mleka matki i mają negatywny wpływ na zdrowie dziecka.

Dodatkowe wskazówki:

- Eliminacja potencjalnych alergenów „na zapas” w trakcie karmienia piersią nie zmniejsza ryzyka wystąpienia alergii u dziecka. Aktualne wyniki badań naukowych dowodzą, iż taka eliminacja bez wskazań lekarskich może paradoksalnie zwiększyć ryzyko wystąpienia alergii u dziecka w późniejszych latach życia.
- Jeśli mama nie jest alergikiem, nie ma konieczności eliminowania potencjalnych produktów alergizujących. Jeśli natomiast zaobserwujemy objawy niepożądane po spożyciu danego produktu, najlepiej skonsultować się z lekarzem w celu diagnostyki potencjalnej alergii. Zazwyczaj zaleca się dodatkowo rezygnację ze spożywania danego produktu na kilka dni oraz obserwację, czy nastąpiło złagodzenie objawów.
- Dieta mamy nie wpływa na zwiększenie ryzyka wystąpienia kolki niemowlęcej u dziecka. Wystąpienie kolki jest wynikiem niedojrzałości układu pokarmowego maluszka.
- Produkty wzdymające (cebula, czosnek, warzywa kapustne, rośliny strączkowe) nie przenikają do mleka matki i nie powodują kolki niemowlęcej, czy też bólów brzuszka. Jeśli mama dobrze toleruje wyżej wymienione produkty, nie ma konieczności eliminowania ich z jadłospisu. Zaleca się ich stopniowe wprowadzanie do diety.
- Kofeina zawarta w kawie oraz w herbacie może przechodzić do mleka matki, jednak są to tak znikome ilości, że nie powinny mieć wpływu na dziecko. Kobieta karmiąca piersią może w ciągu dnia wypić 2-3 filiżanki kawy.
- Picie mleka przez mamę karmiącą nie wpływa na zwiększenie produkcji pokarmu. Odpowiednie odżywianie oraz nawodnienie wpływa korzystnie na produkcję mleka.
- Bawarka, piwo oraz wino nie wzmagają laktacji.

Dlaczego warto karmić piersią?

- Mleko matki dostarcza wszystkich niezbędnych dla rozwoju maluszka składników;
- Mleko matki jest łatwo przyswajalne;
- Karmienie piersią w ciągu pierwszych 6 miesięcy życia dziecka wykazuje efekt ochronny przed chorobami zakaźnymi, infekcjami dróg oddechowych, zmniejsza ryzyko hospitalizacji dziecka w pierwszym roku życia i związanego z tym stresu, a także zmniejsza ryzyko wystąpienia: nagłej śmierci łóżeczkowej, białaczki limfatycznej i szpikowej, a w późniejszym wieku: otyłości, cukrzycy typu 2, chorób zapalnych jelit, astmy, chorób atopowych skóry;
- Karmienie piersią stanowi również naturalną ochronę przez alergiami. Jeśli mama spożywa produkty potencjalnie alergizujące to maluszek otrzymuje je wraz z mlekiem matki. Dzięki kontaktowi z obcymi białkami układ odpornościowy dziecka „ćwiczy” jak ma reagować oraz radzić sobie z nimi w przyszłości, co tym samym zmniejsza ryzyko wystąpienia alergii w przyszłości;
- Dodatkowo karmienie piersią wspiera odpowiednią mikroflorę jelitową dziecka, co wpływa również na jego odporność;
- Karmienie piersią zmniejsza ryzyko u matki zachorowania na nowotwory, szczególnie: raka piersi, macicy i jajnika.

W czasie karmienia piersią bardzo ważny jest **spokój psychiczny matki**. W miarę możliwości zadbaj o swoje zdrowie psychiczne. Staraj się znaleźć w ciągu dnia chwilę na wyciszenie. Posłuchaj dobrej muzyki, podcastów w czasie spaceru z dzieckiem, poczytaj dobrą książkę w trakcie karmienia piersią. Staraj się odciągać swoje myśli od sytuacji stresowych.

Spokojna matka, to spokojne dziecko!